

בדיקות חמץ

הרה"ק בעל הבית אחרן מקארלין ז"ע אף לאידר גיסא מוטלת עליו חובה גדולה שבמוקם שאינו מגע בידי צריך לבטל "מייט א שטייך הארץ", זה הרצון והשתוקקות זאת ועוד "השאר מבטלו בלבד", כמו שאמר:

ואיכא למייחש לחימוץ, אמנם להכי מדגישה התורה טעונה בצדקה "ולא יכולו להתמהמה" שלא יכולו להתעככ כדי לאפות את העיטה בתנו חם וЛОחט, אלא מכאן, שגם האדם עשה כל מה שבידו לעשות או נחשב לו כאילו אפה את המצוות עם כל הידיורים והחוורות, וזה כלל גדול בעבודה, שאין הקב"ה דושג מן האדם להיות מלאך ושורף, רק עליו לעשות כפי מה שיזו מגעת, ומכאן ואילך יזכה לשיעטה דשמייא, וכמו שזכה ישראל במצבים שמירה מעולה שלא נתחמצ בזמנים שנאה בבחמה.

לפיכך יעשה רצון קונו בכל כוחו, וכמאמנו של הרה"ק רבי חנוך העניך מאלכסנדר ז"ע, שפירש "מצח" מלשון "מצחה ומריבה", כי בשעה שנייה אנשים מריבים זה עם והרי שניהם פועלם בכל כוחם להיפיל אחד את חבירו, הצד השווה שבhem שאך אחד מהם אינו ישוב ונוח על משמרתו, והכי נמי אסור לאדם לנוח לרגע, רק תמיד יעמוד מזווין עם כל מלחתו בידיו, והינו שיעשה כל מה שבכווחו לעשות כדי להוכיח ולהדוק את שונאיו, ולהיפך מנהגו של "עשור" שעולה בגימטריא "שלום", כי דרכו לכלת בשוריות לבו וברוגע, ותמיד אומר שלום עלי נפשי ואינו מתאמץ יתר על המודה, ועל האדם להתרחק ממדה זו, רק יעסוק כל הזמן בכל כוחו לעשות רצון קונו, ואז יזכה שהוא יגמר בעדו.

וגם והשtron עצמוני אינו חפץ-מנצח אלא להיות מנוצח כי רק אז הוא מגיע על תיקונו ע"י בעבדות ישראלי פרשת ושלוח), ובזה פירשו מאיר דכתי (תהלים קפ.) "אני שלום וכי אדבר המה למלחה", שהיציר הרע טוען ואומר "אני שלום" וברצונו להיות מנוצח ויתגבר עליו האדם ומילא ישורוד השלים ביניהם, אולם "המה למלחה" שהאדם טועה וטובר שרצון היציר ר' באמת הוא להכחיש, אך האמת אינה כן, וכאשר שרים האדם ידיעה זו בלבד יהיה לו קל יותר להתגבר על הנסינו.

*
כדי להסביר יותר מאשר זה של הבית אחרן, נראה להסביר מעשה שהיה אצל הרה"ק רבי יהושע מבעלוא ז"ע, שפעם דדק בלשון המשנה בפסחים (ב) "אור לאברהעה עשר בודקין את החמצן לאור הנר", ולכוארה אינו מובן מאי דקאמר "בודקין את החמצן" והלא בודקין את הבית מן החמצן שבו, וטפי הוי ליה למיימר "בודקין את הבית", ונשאר בקשיא, בין השומעים היה גם בנו הרה"ק רבי ישרך דוב מבעלוא ז"ע, פעם בעת ישיבתו עם חסידים ואנשי מעשה חז"ר על קושיתו אבי, ופתח ליישב את הקושיא במשל, لما הדבר דומה, לשני סוחרים שנשנו ליריד למוכר סחורותם, והצליח ה' דרכם שbezמץ קצר מכורו את הכל וובשמחה הכינו את צעדיהם לחזור לביהם מוקדם יותר ממה שחשבו תחילה, כיון שכן חללו לחזר וגלי כדי לחסוך את דמי שכירת העגלת, וכן מהשכחנה למעשה יצאו לדרך בשמחה, לאחר כמה שעות התעיפוי מרוב הליכה והחליטו לתת תנומה לעפעריהם ומנוחה לעצמותיהם, מיד נתעוררה אצלם השאלה היכן להחביא את צורו כספר, והבטטו כה והסתכלו安娜 ואנה ויראו כי אין איש כי אם עד שר פרות רעות באפר, ובלב בטוח נשכבו על הדשא, ואת תרמילים תלו על אחד העצים.

אך סוחרים אלו לא ידעו ולא הבינו שיפורות אין רעות לבן בשדה מרעה, ובודאי יש רועה המהnia את עדרו והוא ראה היכן תלו את תרמילים, ואכן כאשר ראה אלה שנפל עליהם תרומה נושא נוהגים ישראל עם קדוש להחמיר בחומרות על גבי חומרות למהר אפיקון כדי שחלילה לא יבואו לשום חטא רוחן, והכא נאפה הבזק על ידי החומרה שאינה ממחרת לאפוף,

באר החאים

שהדברים אמורים על הימים שלפני חג הפסח, שככל יהודי עסוק וטרוד בבודק את החמצן זה היצה"ר, ואם הוא מחפש אחר הרע כדי לעקורו ולפלוטו כ"ש שאינו בולע איסור חדש, נמצא שבבאו לחג המצות הרי הוא נקי מכל שמצ עבירה ועון. ואם אמרו בחג השוכות (תנומה פרשת אמור פרך כב) "ואהו בחג השבעון עוננות" כיון דטרודים במצות, כ"ש בחג הפסח שעוסקים בבבירור החמצן עצמו. חסרון כס.

*
וועל זמינים אלו המליך הרה"ק בעל ה"חידושי הר"ם" מגור ז"ע מה דקימא לנו (שו"ע יוד סימן ע) "איידי דטרדי למינפלט לא בעלה", ובפשטות הכוונה, שבעת הגעלת כלים שבבעל טעם איסור, לא אמרין שהכללי וחוזרים ובולעים טעם האיסור שנפלט לתוך המים והוא אסורים לעולם, דהיינו שהכללים הכספיים בא בטרורニア עם בריותו, ועל האדם טרודים לפולט אין בידם גם לבולע באותה לבדוק רק עד כמה שידיו מגעת ותו לאכין, שעיה, אך בדרך העבודה אמר הר"ם,

כא. ידיעים דברי הרה"ק בעל ה"חידושי הר"ם" מגור ז"ע לפרש דברי רש"י אלו שכותב "אין צו אלא לשון זרהור, מיד ולדורות, אמר רבינו שמעו, ביותר צריך הכתוב לזרז במקומות שיש בו חסרון כס", שלכל אבר ברא הקב"ה כייסוי המשיע לאדם שלא יפגום באבריו על ידי חטאיהם ועונות, לעינים ברא הקב"ה עפUFFים לשמרם עליהם מן החטא, השפתיהם הם כחומה בוצרה ללשון, ואלאון ברדאה האליה שיכל האדם לכוף אותה בתוך האzon כדי שלא יבא האדם לשימוש דיבורים אסורים (מכובא כתובות ה), אך במחשבה ליאכ כייסוי, כי הרהורו האדם ממשוטים אינה ואנה מבלי יכולת להגן עליהם בכיסוי לשמרה, לפיכך בקרובן עולה הבא לכפר על הרהורו הלב הוצרך הכתוב להזuir את האדם להשגי ביתור במקומות דאייכא "חסרון כס", היינו שאין שם כס לשמרה שלא יכשל בהרהוריהם אסורים.

אםنم, הגם שאין כס גשמי למתחשנה, כבר אמורים צדיקים, שהעצה היועצת להינצל ממחשבות רעות וזרות היא על ידי מدت השמחה, כי 'בשמחה' אותיות 'מחשבה', ומהذا זו מגרשת את הרע והלכלוך ממחשבותו של אדם, והיא מחותת היום להיות בשמחה, וכך שאמורו (תענית לט) "משנכנס אדר מר宾 בשמחה" ופירש רש"י "משנכנס אדר - ימי נסים היו לישראלי - פורים ופסח", נמצא שצריך להמשיך את השמחה מחדש אדר ועד אחר חג הפסח, וזה גם עצה טוביה לבוא לידי התחדשות, כי השמחה בחולקו אינו מתיאש לעולם, וכל לו יותר להתאחד תמייד.

*
כב. והכى מתאמרא משמו של הרה"ק רבי אלימלך מליזנסק ז"ע, דהנה ביציאת בני ישראל ממצרים כתיב (שמות יב, לט) "ויאפו את הבזק אשר הוציאו ממצרים עוגות מצות כי לא חמץ, כי גרשו ממצרים, ולא יכולו להתמהמה", הינו שנאה הבזק בחומרה, וכואורה הלא במצות מצוה נהוגים ישראל עם קדוש להחמיר בחומרות על גבי חומרות למהר אפיקון כדי שחלילה לא יבואו לשום חטא רוחן, והכא נאפה הבזק על ידי החומרה שאינה ממחרת לאפוף,